

Erindi til efnahags- og viðskiptanefndar.

Góðan dag og takk fyrir síðast og gleðilegt nýtt ár.

Við hér erum að hafa áhyggjur af því að það gengur ekki nógu vel að ná að sækja um og fá tekjufallsstyrkinn afgreiddan og það er mikill kurr í fólki. Þá vill fólk fara frá fréttir að viðspyrnustyrknum, en ekkert bólar á honum og umsóknarferlinu. Því settum við saman þetta bréf. Er ekki hægt að gera eitthvað í þessum málum? Ýta við Skattinum?

Hér fyrir neðan kemur bréfið okkar. Með kveðju, Reynir Már, Laufey og Jóna Fanney

EKKI NÓG AÐ VERA MEÐ AUGUN Á BOLTANUM – ÞAÐ ÞARF AÐ TAKA ÞÁTT Í LEIKNUM.

Ferðamálaráðherra sagði í 21. janúar 2021: „Við stöndum með ykkur, það höfum við sýnt í verki. Við erum með augun á boltanum. Við erum tilbúin að hlusta, við erum að taka ákvarðanir.“ En afsakið, það er bara ekki nóg að vera með augun á boltanum, það þarf að taka virkan þátt í leiknum ef hlutirnir eiga að ganga upp! Það þarf að fylgja málunum eftir, ef ríkisaðstoð á að vera raunveruleg þá þarf hún að berast, það er ekki nóg að segja að hún sé að koma og draga svo lappirnar fram í rauðan dauðann þar til fólk getur ekki meir og nú er svo komið að margir geta ekki meir!

Það er sorglegt að sjá hvernig staðan er núna eftir mikla og góða vinnu í efnahags – og viðskiptanefnd, þar sem unnið var myrkra á milli og hlustað á hvað rekstaraðilar lítilla fyrirtækja og einyrkja höfðu fram að færa og tekið tillit til þess, en staðreyndin er sú að einmitt núna er **afhending tekjufallsstyrkjanna föst hjá Skattinum**, aðstoðin er ekki að berast, hún sést ekki í verki. Seinagangur, tæknileg vandamál og undirmönnun einkenna framkvæmdina á bæði umsóknum og afhendingu. Hér teljum við að um sé að ræða vanmat Skattsins á umfangi verkefnisins og þarfarinnar á að styrkirnir skili sér sem allra fyrst til rekstaraðila sem eru búnir að bíða eftir þessum styrkjum frá því í byrjun desember, þetta virðist vera rétt eins og gerðist hjá Vinnumálastofnun í vor og fram eftir sumri þegar kerfið þar annaði ekki eftirspurninni. Margir eru að lenda í því að geta ekki sótt um þar sem það eru tæknilegir gallar í kerfinu, síður birtast ekki, ekki hægt að fylla inn í reiti og það hægist og hægist á afhendingu styrkjanna og þannig týnist tíminn, hann bara líður og bíður eftir engum og það að rekstaraðilar fái styrkinn afhentan dregst á langinn.

Það er staðreynd að alltof margir bókarar og endurskoðendur eru að bregðast fólki þar sem þeir ýmist skilja ekki lögin eða rangtúlka þau og þarna er sama hvort um stóru bókhaldsfyrirtækin eða sjálfstæða bókara/endurskoðendur er að ræða. Í framhaldinu þá gerist það að rekstaraðilar hringja inn til Skattsins til að fá ráðleggingar og spyrjast fyrir þar sem ekki er hægt að stóla á fagaðilana og þegar hringt er inn mætir fólk sífellt meiri þirringi. Já og enn standa rekstaraðilar út í stórhriðinni! Það er búið að segja að hjálpin sé á leiðinni en hún er ekki að skila sér! Skatturinn síðan svarar síðan fólki sem hefur jafnvel verið að basla með fyrirtækin sín án innkomu frá því í mars 2020, að þau þar á bæ hafi allt að 2 mánuði til að afgreiða umsóknina....og hvað? Á þetta sama fólk að bíða þá jafnvel fram í mars/apríl 2021 eftir því að fá aðstoð? Hér þarf að taka á málunum. Eftir stóru loforðin um að tekjufallsstyrkir skiluðu sér 10. desember og svo fyrir jól og síðan á nokkrum dögum, þá eru þeir enn undir lok janúarmánaðar 2021 ekki komnir í hús hjá meirihluta rekstaraðila.

Hvar eru viðspyrnustyrkirnir? Þegar spurt er hjá Skattinum hvenær hægt verði að sækja um viðspyrnustyrkina verður fátt um svör. „Byrjun febrúar, miðjan febrúar, þetta er í vinnslu, get ekki sagt um það“ eru svörin sem fást. Þessi seinagangur er að stórskaða rekstur og fyrirtæki sem þá þegar eru löskuð vegna ástandsins og hafa jafnvel enga aðstoð fengið frá því í mars 2020! Áttu viðspyrnustyrkirnir ekki að komast í afgreiðslu í janúar 2021? Hvar eru þeir? Með þessu áframhaldi verður ekkert úr þessari viðspyrnu, peningarnir eiga ekki eftir að nýtast og fyrirtækin brenna innan frá

og verða ekki tilbúin til þess að takast á við framhaldið. Það að þessir styrkir séu ekki komnir í gagnið er hrein og klár peningasóun því róðurinn þyngist jafnt og þétt og bráðum verður ekkert eftir til að bjarga. Hver mínúta er farin að skipta stórmáli, þetta er lífróður! Ekki bara fyrir fyrirtækin heldur líka heimili þessa fólks, fólksins sem þarf að taka ákvörðun um það hvort kaupa eigi mat eða greiða reikninga þar sem reksturinn er án innkomu og enn án aðstoðar. .

Hlutabótaleiðin hefur reddað salti í grautinn fyrir suma eigendur og gert það að verkum að þeir hafa getað staðið nokkurn veginn við afborganir af eigin lánum og borgað hita og rafmagn og framfleytt fjölskyldunni...en það skal halda því til haga að hlutabótaleiðin gerir í raun ekkert annað en þetta, hún gerir ekkert fyrir rekstur fyrirtækja og félaga.

Síðan er mjög alvarlegt að ekkert hefur heyrst af því hvernig fer með **afborganir af lánum úr ferðamálasjóði** en fyrsta afborgun er núna eftir rétt rúman mánuð, eða **1. mars 2021**. Hver er staðan á þessu ákveðna máli... talað var um að afborgunum yrði frestað, en það hefur hvorki heyrst hósti né stuna um þetta mál síðan fyrir jól. Hver er staðan? Eiga aðilar sem enn eru án innkomu að fara að borga af þessum lánum, margir sjá fram á það að lenda strax í vandræðum með fyrstu afborgun.

Það sama er uppi á teningnum með **stuðningslánum** sem þó koma seinna til afborgunar...en þar var rætt um að þar væru afborgunarskilmálar of brattir, byrja þyrfti seinna að borga af þeim og þar þyrfti að gera gagngerar breytingar svo framkvæmd afborgana væri gerleg eftir ástandið sem á undan er gengið. Nú stefnir í annað eins ár 2021 og hér er fólk farið að velta því fyrir sér hvernig þessir hlutir fari.

Margir hafa líka horft til þeirrar mismununar sem rekstaraðilar urðu fyrir er **skilmálar stuðningslána** voru settir og er þá aðallega horft til reglunnar um að laun eigi að vera 10% af rekstarkostnaði, en eins og fram hefur komið þá er þessu mjög svo mismunandi farið hjá fyrirtækjum eftir því í hvaða ferðaþjónustu þau eru, hótél og veitingastaðir eru með mannaflafrekan rekstur þar sem rekstarkostnaður felst mikið til í launum á meðan t.d. eins og ferðaskrifstofur og fyrirtæki sem selja afþreyingu eru ekki með mannaflafrekan rekstur en mikinn annan rekstarkostnað en þeim fyrirtækjum var mismunað með þessari 10% reglu og eru engan veginn sátt við þá mismunum og vilja að þessi skilyrði verði endurskoðuð og jafnréttis gætt er kemur að því að sækja um aðstoð á þessum Covid-tímum. Það eru þarna aðilar sem myndu gjarnan vilja eiga möguleika á að taka stuðningslán en geta ekki sótt um vegna 10% reglunnar.

Það er nokkuð ljóst að „**Ferðasumarið 2021**“ mun fara hægt af stað og því er mikilvægara en nokkru sinni áður að hraða aðgerðum, láta styrkveitingar ekki festast hjá Skattinum, ef það var mikilvægt fyrir jól þá er það enn mikilvægara núna. Þá þarf að **horfa til áframhaldandi aðgerða**, framlengja þær sem þá þegar eru í gangi með mögulega nýjum útfærslum og/eða koma með nýjar aðgerðir sem miða meira og betur að rekstrinum og eru þá ekki reiknaðar út frá stöðugildum og launþegum, heldur horft til veltu og rekstarins sjálfs og þarna er horft til þess að enn eru margir að lenda milli skips og bryggju og geta ekki sótt um þá aðstoð sem í boði er, það hlýtur að þurfa að gera úttekt á því hver staðan er gagnvart þeim. „*það verður ekki öllum bjargað*“ er síðan síendurtekin tugga og flestir ef ekki allir gera sér grein fyrir því, en ætti það ekki að vera skylda og markmið stjórnvalda að miða að því að aðstoða eins og hægt er?

Því er spurt:

1. Afhverju er ekki meira púður sett í það að koma tekjufallsstyrkjum út til rekstaraðila?
2. Afhverju bólar ekkert á viðspyrnustyrkjum?
3. Afhverju hefur ekkert komið fram er varðar afborganir og lagfæringar á lánum úr ferðamálasjóði og stuðningslánum?

4. Hverjir eru að fylgja þessu eftir? Hverjir veita t.d. Skattinum aðhald þegar kemur að þessum málum?

Svör óskast hið snarasta, við þetta verður ekki unað mikið lengur.

Fyrir hönd Samstöðuhóps einyrkja og lítilla fyrirtækja í ferðaþjónustu, SELFF.

Reynir Már Sigurvinsson, *framkvæmdastjóri Star Travel - Þúsund Stjörnur ehf, Akureyri*
Laufey Guðmundsdóttir, *framkvæmdastjóri og eigandi Fallastakks / Glacier Journey, Höfn*
Jóna Fanney Svavarsdóttir, *framkvæmdastjóri og eigandi Eldhúsferða Cucina Travel ehf, Húnavatnshreppi*